॥ सावित्र्युवाच ॥ अस्तं गते मयादित्ये भोक्तव्यं कृतकामया । एष मे हृदि सङ्कल्पः समयश्च कृतो मया । १९०२०

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवं सम्भाषमाणायाः सावित्र्या भोजनं प्रति । स्कन्धे परशुमादाय सत्यवान् प्रस्थितो वनं ।

सावित्री त्वाह भर्त्तारं नैकस्त्वं गन्तुमर्हसि । सह त्वया गमिष्यामि न हि त्वां हातुमुत्सहे ।

॥ सत्यवानुवाच ॥ वनं न गतपूर्व्वं ते दुःखः पन्थाश्च भाविनि । व्रतोपवासक्षामा च कथं पद्भ्यां गमिष्यसि ।

॥ सावित्र्युवाच ॥ उपवासान्न मे ग्लानिर्नास्ति चापि परिश्रमः । गमने च कृतोत्साहां प्रतिषेद्धुं न माऽर्हसि ।

॥ सत्यवानुवाच ॥ यदि ते गमनोत्साहः करिष्यामि तव प्रियं । मम त्वामन्तय गुरू न मां दोषः स्पृशेदयं । १९०२५

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ साऽभिवाद्याब्रवीच्छ्वश्रूं श्वशुरञ्च महाव्रता । अयं गच्छति मे भर्त्ता फलाहारो महावनं ।

इच्छेयमभ्यनुज्ञाता आर्य्यया श्वशुरेण ह । अनेन सह निर्गन्तुं न मेऽद्य विरहः क्षमः ।

गुर्व्वग्निहोत्रार्थकृते प्रस्थितश्च सुतस्तव । न निवार्य्यो निवार्य्यः स्यादन्यथा प्रस्थितो वनं ।

सम्वत्सरः किञ्चिदूनो न निष्क्रान्ताऽहमाश्रमात् । वनं कुसुमितं द्रष्टुं परं कौतूहलं हि मे ।

॥ द्युमत्सेन उवाच ॥ यतः प्रभृति सावित्री पित्रा दत्ता स्नुषा मम । नानयाऽभ्यर्थनायुक्तमुक्तपूर्व्वं स्मराम्यहं । १९०४०

तदेषा लभतां कामं यथा ऽभिलषितं वधूः । अप्रमादश्च कर्त्तव्यः पुत्रि सत्यवतः पथि ।

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ उभाभ्यामभ्यनुज्ञाता सा जगाम यशस्विनी । सह भर्त्रा हसन्तीव हृदयेन विदूयता ।

सा वनानि विचित्राणि रमणीयानि सर्व्वशः । मयूरगणजुष्टानि ददर्श विपुलेक्षणा ।

नदीः पुण्यवहाश्चैव पुष्पितांश्च नगोत्तमान् । सत्यवानाह पश्येति सावित्रीं मधुरं वचः ।

निरीक्षमाणा भर्त्तारं सर्व्वावस्थमनिन्दिता । मृतमेव हि भर्त्तारं काले मुनिवचः स्मरन् । १९०४५

अनुव्रजन्ती भर्त्तारं जगाम मृदुगामिनी । द्विधेव हृदयं कृत्वा तच्च कालमवेक्षती ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि पतिव्रतामाहात्म्यपर्व्वणि सावित्र्या वनगमने पञ्चनवत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २९५ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ अथ भार्य्यासहायः स फलान्यादाय वीर्य्यवान् । कटिनं पूरयामास ततः काष्ठान्यपाटयत् ।

तस्य पातयतः काष्ठं स्वेदो वै समजायत । व्यायामेन च तेनास्य जज्ञे शिरसि वेदना ।

सोऽभिगम्य प्रियां भार्य्यामुवाच श्रमपीडितः ॥ सत्यवानुवाच ॥ व्यायामेन ममानेन जाता शिरसि वेदना ।

अङ्गानि चैव सावित्रि हृदयं दूयतीव च । अस्वस्थमिव चात्मानं लक्षये मितभाषिणि । १९०५०

शूलैरिव शिरो विद्धमिदं संलक्षयाम्यहं । तत् स्वप्तुमिच्छे कल्याणि न स्थातुं शक्तिरस्ति मे ।

सा समासाद्य सावित्री भर्त्तारमुपगम्य च । उत्सङ्गेऽस्य शिरः कृत्वा निषसाद महीतले ।

ततः सा नारदवचो विस्मरन्ती तपस्विनी । तं मुहूर्त्तं क्षणं वेलां दिवसञ्च युयोज ह ।

मुहूर्त्तादेव चापश्यत् पुरुषं रक्तवाससं । बद्धमौलिं वपुष्मन्तमादित्यसमतेजसं ।

श्यामावदातं रक्ताक्षं पाशहस्तं भयावहं । स्थितं सत्यवतः पार्श्वे निरीक्षन्तं तमेव च । १९०५५

तं दृष्ट्वा सहसोत्थाय भर्त्तुर्न्यस्य शनैः शिरः । कृताञ्जलिरुवाचार्त्ता हृदयेन प्रवेपती ।

॥ सावित्र्युवाच ॥ दैवतं त्वाऽभिजानामि वपुरेतद्धि मानुषं । कामया ब्रूहि देवेश कस्त्वं किञ्च चिकीर्षसि ।

॥ यम उवाच ॥ पतिव्रताऽसि सावित्रि तथैव च तपोऽन्विता । अतस्त्वामभिभाषामि विद्धि मां त्वं शुभे यमं ।